

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวบรวมนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาคเด็กเล็กสำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล แบ่งการเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการดำเนินงานและรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ส่วนที่ 3 รูปแบบของศูนย์สาธิตการพัฒนาคเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการดำเนินงานและรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผลการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ข้อมูลที่ได้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ปรัชญา วิสัยทัศน์ โครงสร้าง การให้บริการ ฯลฯ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตซึ่งแบบสังเกตประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม
2. การส่งเสริมสุขภาพ
3. การส่งเสริมพัฒนาการ
4. การบริการอาหารและน้ำ
5. บุคลากร
6. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ
7. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์และแบบสังเกตดังกล่าว ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 สถาบัน เสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1 เป็นสถาบันที่ให้บริการด้านการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 2 โครงการ คือ โครงการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กปฐมวัยกลางวัน และโครงการอนุบาลสาธิตเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย

ปรัชญาและแนวคิด

ปรัชญาและแนวคิดในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาโดยใช้หลักเสริมสร้างต้นทุนชีวิตและพุทธิปัญญาเชิงบวก (Life Asset and Positive Cognitive Intelligent) โดยบูรณาการการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม เพื่อให้เด็กมีวินัยและพฤติกรรมเชิงบวก โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลิกภาพ และคุณลักษณะของเด็กที่มีความสุข มีความดี มีสติปัญญา และมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก มีความสามารถและมหัทธนะ คิดเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ให้ความสำคัญแก่การสร้างต้นทุนชีวิตที่เกิดจากพลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม ตลอดจนพลังชุมชน

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบเพลินโดยผ่านการเล่น (Play and Learn) และการศึกษาหยรรษา (Edutainment) การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู และเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรมอย่างใกล้ชิด ตัวอย่างกิจกรรมบริการวิชาการ เช่น กิจกรรมพัฒนาศักยภาพพ่อแม่ โดยนิทานเพื่อการพัฒนาเด็ก การพัฒนาผู้ดูแลเด็กในชุมชน เป็นต้น

โครงสร้าง

การดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของผู้อำนวยการ และครูใหญ่ มีนักพัฒนาการ 1 คน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 2 คน ครูปฐมวัย 2 คน ครูพี่เลี้ยง 15 คน ครูช่วยสอน 9 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบอาหาร 2 คน และแม่บ้าน 1 คนด้วย

การให้บริการ

1. โครงการจัดบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กกลางวัน ให้บริการรับเลี้ยงเด็กอายุ 6 เดือน - 3 ปี โดยแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่มอายุเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการได้เหมาะสม คือ

กลุ่มเด็กอายุ 6 เดือน — 1 ปี 3 เดือน (ครู/พี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็ก 3 คน)

กลุ่มเด็กอายุ 1 ปี 3 เดือน — 2 ปี (ครู/พี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็ก 4 คน)

กลุ่มเด็กอายุ 2 — 3 ปี (ครู/พี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็ก 7 คน)

โดยโครงการฯ จะมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองก่อนเด็กเข้ารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย มีกระบวนการเฝ้าระวังติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้าของพัฒนาการและการเจริญเติบโตเด็กรายบุคคล โดยครูพี่เลี้ยงในแต่ละกลุ่ม จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กเป็นรายบุคคลที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เช่น สุขภาพ พฤติกรรมการกิน การนอน การเล่น เป็นต้น แล้วเก็บรวบรวมเป็น Portfolio ซึ่งจะมีบันทึกการติดตามการเจริญเติบโตด้านน้ำหนักและส่วนสูงเด็กรายบุคคล 1 ครั้ง / เดือน พร้อมการตรวจสุขภาพเด็กปีละ 1 ครั้ง โดยกุมารแพทย์ และทดสอบพัฒนาการเด็กรายบุคคลอย่างคัดกรองด้วยแบบทดสอบ Denver Developmental Screening Test 2 edition อย่างน้อย 1 ครั้ง ผู้ปกครองสามารถติดตามพัฒนาการของบุตรหลานผ่านรายงานพฤติกรรมพัฒนาการรายเดือน และสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการไปปรับใช้กับบุตรหลานที่บ้านได้

2. โครงการอนุบาลสาริตเพื่อพัฒนาศักยภาพ เปิดรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปี - 6 ปี

สรุป มีจำนวนครูพี่เลี้ยงรวมทั้งหมด 34 คน จำนวนเด็กรวมทั้งหมด 170 คน

จุดเด่นของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

1. ศูนย์วิจัยและศูนย์สาริตเด็กปฐมวัย
2. ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้พ่อแม่ 3 ครั้ง/ปี และให้พ่อแม่มีส่วนร่วม
3. คลินิกเด็กปฐมวัย

3. คลินิกเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาโดยการสังเกตศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1 เสนอได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1

สภาพการสังเกต	ร้อยละของ การมีกิจกรรมตามเกณฑ์	ผลการสังเกต
ด้านสภาพแวดล้อม	90.5	-ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย -บางแห่ง การติดตั้งปลั๊กไฟต่ำ ปิดด้วย เทป
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	100.0	
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ	100.0	
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	100.0	

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านสภาพแวดล้อม มีการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 90.5 ทั้งนี้ ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย และพบว่าพื้นที่บางแห่ง การติดตั้งปลั๊กไฟต่ำ แต่ปิดไว้ด้วยเทป

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

เป็นหนึ่งในอัตลักษณ์เด่นด้านการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัย ที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเริ่มเรียนหนังสือในโรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาผ่านกิจกรรมประจำวันของเด็กด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การเล่านิทาน โดยครูจะตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็ก ๆ ได้แสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการเล่น และเกมการศึกษาต่าง ๆ

ปรัชญา มีความเชื่อว่า

-เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะประสบความสำเร็จ

-เด็กแต่ละคนมีความต้องการและความสนใจเฉพาะของตนเอง ซึ่งครูต้องพยายามจัดการ

เรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจดังกล่าว

-เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสิ่งแวดล้อมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญและมีความปลอดภัยสูง

-การเรียนรู้ถือเป็นความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

วิสัยทัศน์ เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มุ่งเน้นในการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดและการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกิจกรรมหลากหลาย

-ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

-ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

-มีความสามารถใช้เทคโนโลยี และภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

-มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดระดับการเรียนการสอน

แบ่งระดับการเรียนการสอนออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1.ระดับบ้านหนูน้อย (อายุระหว่าง 1 ปี 6 เดือน - 1 ปี 11 เดือน)

2.ระดับบ้านสาธิต (อายุระหว่าง 2 ปี - 2 ปี 11 เดือน)

3.ระดับอนุบาลปีที่ 1 (อายุระหว่าง 3 - 4 ปี) และ

4.ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 (อายุระหว่าง 5 ปี 6 เดือน - 6 ปี 6 เดือน)

ปัจจุบันมีจำนวนเด็ก 224 คน

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย รับเด็กเข้าเรียนตามกระบวนการของการปฐมวัย ตั้งแต่อายุ 1 ปี 6 เดือน เพื่อเข้ารับการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เหมาะสมตามวัย และสอดคล้องกับศาสตร์ของ พัฒนาการของเด็ก กิจกรรมที่จัดให้เด็กจะเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเท่าเทียมกัน และจะได้รับการพัฒนาด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังกล่าว เด็กจะได้เรียนรู้และพัฒนาเพื่อช่วยเหลือตนเองได้ในกิจกรรมพื้นฐาน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและปลอดภัย โดยแต่ละระดับชั้นตั้งแต่อนุบาล คุณครูประจำชั้นพร้อมผู้ช่วยจะนำเอา จุดเด่นของแต่ละแนวการสอนมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กเป็นหลัก ทั้ง การสอนแบบโครงการ (Project Approach) ไฮ/สโคป (High Scope) มอนเตสซอรี (Montessori) วอลดอร์ฟ (Waldorf) ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

มีแนวคิดการจัดการเรียนการสอน เช่น"จัดการศึกษาที่ไม่เร่งรีบ เน้นเรียนจากการเล่นตามธรรมชาติ แต่จะสอนโดยดูจากธรรมชาติของเด็กแต่ละช่วงวัยเป็นหลัก อย่างให้เด็กเขียนหนังสือ ... แต่จะเน้น

เตรียมความพร้อมของเด็กก่อน ทั้งกลัมนเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ เพราะถ้าเร่งให้เขียนหนังสือในขณะที่มือยังไม่พร้อม เด็กก็จะเขียนแบบกค และเขียนได้ไม่ดี" พอเด็กเริ่มโต และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้มากขึ้น ครูจะให้ความสำคัญกับการคิดแบบวิทยาศาสตร์ โดยเน้นให้ทำวิจัย ค้นคว้าทดลอง พร้อมสรุป และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง โดยครูมีหน้าที่กระตุ้นและจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คิด และนำสิ่งที่อยู่ในตัวเด็กออกมาให้มากที่สุด ... "ที่นี่จะไม่สอนให้เด็กนับเลข แต่จะสอนจากของจริงผ่านการเล่น เช่น เรียนเลขจากผลไม้ เพื่อให้เด็กเห็นภาพ และเรียนรู้อย่างเข้าใจ..." "หรือถ้าเรียนเรื่องพืช ครูมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข เช่น มีโต๊ะทำศิลปะจากพืช...การป้อนชิ้นส่วนของพืชให้เป็นผลงานศิลปะในกระดาด ถ้าโตพอที่จะเขียนคำได้ จะฝึกเขียนคำศัพท์ของพืช...เด็กจะคิด และเรียนรู้สนุกสนาน"

ผลการศึกษาสังเกตตามแนวทางการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

สภาพการสังเกต	ร้อยละของ การมีกิจกรรมตามเกณฑ์	ข้อสังเกต
ด้านสภาพแวดล้อม	71.4	-การเดินทางเข้าศูนย์ไม่ค่อยสะดวก ที่ตั้งศูนย์ติดถนนใหญ่ และไม่มีที่จอดรถ -มุมเสาเป็นเหลี่ยม ไม่มีวัสดุห่อหุ้ม -ไม่มีการป้องกันอันตรายจากปลั๊กไฟ -ไม่พบอุปกรณ์ดับเพลิง
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	87.5	-ครูเวรเป็นผู้ตรวจร่างกายทุกเช้า ถ้าพบเด็กมีอาการผิดปกติ จะแจ้งพยาบาลมาดู ถ้าพบว่าเด็กอาการหนักแยกเด็ก แล้วแจ้งผู้ปกครองให้มารับเด็กไปตรวจ
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ	100.0	
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	100.0	

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 71.4 เนื่องจากการเดินทางเข้าศูนย์ไม่ค่อยสะดวกมากๆ เนื่องจากที่ตั้งศูนย์ติดถนนใหญ่ ซึ่งมีรถวิ่งไปมาตลอดเวลา

เด็กมีโอกาสรับมลภาวะจากอากาศอยู่ตลอดเวลา ภายในบริเวณ ไม่มีที่จอดรถ ทางโรงเรียนต้องมีจุดนัดให้ ผู้ปกครองจอดรถเพื่อส่งเด็กอย่างรวดเร็ว และรีบออกรถได้เลย ภายในตัวอาคาร พบว่ามุมเสาเป็นเหลี่ยมและ ไม่มีวัสดุห่อหุ้ม ไม่มีการป้องกันอันตรายจากปลั๊กไฟ และไม่พบอุปกรณ์ดับเพลิง

สำหรับด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 87.5 เนื่องจาก ครูเวรซึ่งไม่ใช่พยาบาล จะเป็นผู้ตรวจร่างกายของเด็กขณะรับจากผู้ปกครองทุกเช้า ถ้าพบเด็กมีอาการผิดปกติ จะแจ้งพยาบาลมาดูแล ถ้าพบว่าเด็กอาการหนัก จะแยกเด็กไว้ในห้องแยกเด็กป่วย แล้วแจ้งผู้ปกครองให้มารับ เด็กไปพบแพทย์

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การส่งเสริมสุขภาพและของครอบครัวนับ เป็นสิ่งสำคัญในภาวะสังคมปัจจุบัน ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่ วัยเด็ก ต้องวางรากฐานในการพัฒนาเด็ก ทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม บุคลิกภาพ และสติปัญญา ดังนั้นการอบรม เลี้ยงดูในวัยเด็กจึงต้องใช้ผู้อบรมเลี้ยงดูที่มีความรู้ความสามารถเข้าใจเด็กทั้งด้านชีวจิตสังคม และวิธีเสริม พัฒนาการเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้มองเห็นปัญหา และความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดตั้ง โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2540

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโต และพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาซึ่งเป็นรากฐานในการสร้างบุคลิกภาพของเด็ก
2. เพื่อบริการวิชาการในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กรวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูแก่ผู้ปกครอง
3. เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตพยาบาลศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้าง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาเด็กด้านการเจริญเติบโต เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาดูงาน และเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ มีการบริหารจัดการ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารที่ขึ้นตรงต่อคณะพยาบาลศาสตร์ ประธาน

ศูนย์ฯ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ฯ มีกรรมการรับผิดชอบในงานฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายพัฒนาบุคลากร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัยและส่งเสริมพัฒนาการ และฝ่ายประกันคุณภาพ

บุคลากรประกอบด้วย

ผู้บริหาร (ประธานศูนย์ฯ) 1 คน

กรรมการศูนย์ (อาจารย์พยาบาล ครูใหญ่ บุคลากรสายสนับสนุน) 7 คน ประกอบด้วย

-ครูใหญ่ 1 คน

-ครูประจำชั้น 1 คน

-พี่เลี้ยงเด็ก 7 คน

-คนครัว 1 คน

-เจ้าหน้าที่ธุรการ

-คนทำความสะอาดและคนสวน (ใช้ร่วมกับคณะพยาบาลศาสตร์)

ในการบริหารบุคคล มีการคัดเลือกบุคลากรตามคุณสมบัติ มีการทดลองงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และยังมีการประเมินผลการทำงานของบุคลากรเพื่อการปรับปรุงแก้ไขด้วย มีการรักษาบุคลากรโดยมีการให้สวัสดิการต่างๆ เช่น เงินเดือนตามวุฒิการศึกษา ประกันสังคม ค่าอาหารกลางวัน ค่าเสื้อผ้า รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันระหว่างบุคลากร ศึกษาดูงานต่างประเทศร่วมกับบุคลากรของคณะฯ

หลักเกณฑ์การรับเด็ก

1. รับเด็กระหว่างอายุ 3 เดือน ถึง 4 ปี
2. รับเลี้ยงเด็กปกติ คือ เด็กที่ไม่มีความพิการหรือบกพร่องทางด้านร่างกายและจิตใจที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ
3. รับสมัครตามลำดับก่อน-หลังจนครบจำนวนตามจำนวนที่ทางศูนย์ฯ กำหนดไว้

สัดส่วนของพี่เลี้ยงเด็กต่อจำนวนเด็ก

สัดส่วนของพี่เลี้ยงเด็กต่อจำนวนเด็ก แบ่งเป็น 3 กลุ่มตามอายุเด็ก

กลุ่มอายุ 1 1/2 ปี - 1 ปี 8 เดือน = 1 : 3.5

กลุ่มอายุ 1 ปี 8 เดือน - 2 ปี 8 เดือน = 1 : 10

กลุ่มอายุ 2 ปี 8 เดือน - 4 ปี = 1 : 10 - 15

ปัจจุบันมีจำนวนเด็ก 65 คน จำนวนครูพี่เลี้ยง 10 คน

การสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองเปรียบเสมือนมีลูกคนเดียวกัน ซึ่งให้ความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัยสุขสบายอย่างเต็มความสามารถและให้เด็ก ได้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวุฒิภาวะ ความใกล้ชิด และการติดต่อสื่อสารระหว่าง ผู้ปกครองกับศูนย์ฯ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ปกครองสามารถสื่อสารกับทางศูนย์ฯ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ปกครองสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล หรือปัญหา ของเด็กกับประธานศูนย์ฯ ตลอดจนผู้ดูแลได้เสมอ อาจเป็นในช่วงเวลารับ-ส่งเด็ก หรือเวลาอื่นที่สะดวก
2. เมื่อพบว่าเด็กมีปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือแก้ไขจากทางบ้าน ศูนย์ฯ อาจเชิญผู้ปกครองมาอภิปรายปัญหาของเด็ก เพื่อร่วมมือกันหาทางแก้ไขต่อไป
3. ผู้ปกครองสามารถเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้
4. ขอความกรุณาผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในสมุดประจำตัวเด็ก และส่งให้ครูที่เลี้ยงเด็กในเวลาที่มาส่งเด็ก

จุดเด่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีดังนี้

1. ด้านกายภาพ อาคารสถานที่สะอาด กว้างขวาง สวยงาม อากาศถ่ายเทสะดวกและมีความปลอดภัย
2. ครูและพี่เลี้ยง ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกรักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส รักและสนใจดูแลเด็ก ทำให้ผู้ปกครองไว้วางใจและนำเด็กมาเลี้ยง
3. ศูนย์ฯมีการบริหารงานโดยคณะพยาบาลศาสตร์ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นว่าเด็กจะได้รับการดูแลจากบุคคลที่มีความรู้
4. มีเครือข่ายกับโรงเรียนสาธิตคณะศึกษาศาสตร์
5. มีกระบวนการการดูแลด้านสุขภาพอนามัยอย่างดี เน้นความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุ
6. มีตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน ครูประจำชั้นต้องเขียนแผนการสอน และมีการพัฒนาคุณภาพของครูและผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมออีกด้วย

ผลการศึกษาสังเกตตามแนวทางการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์
เด็กเล็กน่ายู่ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียง

สภาพการสังเกต	ร้อยละของ การมีกิจกรรมตามเกณฑ์	ผลการสังเกต
ด้านสภาพแวดล้อม	90.5	-ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย -มุมเสาเป็นเหลี่ยม ไม่มีวัสดุห่อหุ้ม -การเดินทางเข้าศูนย์ไม่ค่อยสะดวก ที่ตั้งศูนย์ติดถนน ใหญ่ และไม่มีที่จอดรถ -ไม่มีการป้องกันอันตรายจากปลั๊กไฟ -ไม่พบอุปกรณ์ดับเพลิง
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	75.0	-ไม่มีการตรวจร่างกายเด็ก ทุก 3 เดือน แต่ตรวจ ร่างกายพร้อมตรวจฟัน ทุกๆ 6 เดือน -ไม่มีการตรวจร่างกายเบื้องต้นโดยพยาบาลทุกวัน
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	-
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	-
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	-
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ	100.0	-
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	81.8	-คณะกรรมการ ไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ด้านงบประมาณ เพราะเบิก-จ่ายตามระบบราชการ -ไม่มีนโยบายให้ผู้ปกครองสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หรือการจัดประสบการณ์แก่เด็กโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังไม่สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น แต่สร้างเครือข่ายกับ โรงเรียนสาธิต คณะ ศึกษาศาสตร์

จากตารางที่ 4 พบว่า

1. ด้านสภาพแวดล้อม มีการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 90.5 เนื่องจากไม่มีห้องแยก
สำหรับเด็กป่วย และพบว่ามุมเสาเป็นเหลี่ยม ไม่มีวัสดุห่อหุ้ม ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้

2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 75.0 เนื่องจาก

-ไม่มีการตรวจร่างกายเบื้องต้นโดยพยาบาลทุกวัน

-ไม่มีการตรวจร่างกายเด็ก ทุก 3 เดือน แต่ตรวจร่างกายพร้อมตรวจฟัน ทุกๆ 6 เดือน

3. ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ มีการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 81.8 เนื่องจาก คณะกรรมการไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ เพราะเบิก-จ่ายตามระบบราชการ รายได้หลักมาจากการเก็บค่าเลี้ยงดูอย่างเดียว จึงยังไม่สามารถบริหารงานในเชิงธุรกิจได้ และไม่มียุทธศาสตร์ให้ ผู้ปกครองสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หรือการจัดประสบการณ์แก่เด็ก โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และยัง ไม่สร้าง เครือข่ายกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปรัชญา “วิทยา จริยา ปัญญา”

วิทยา คือ ความรู้อันเกิดจากการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และส่งเสริมด้วยการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จริยา คือ ประพฤติอันเกิดจากการปลูกฝังแต่เยาว์วัย ให้มีจิตสำนึกในการดำรงตนในทางที่ดีงาม ซื่อสัตย์และเอื้อเฟื้อต่อบุคคลอื่น

ปัญญา คือ ความฉลาดอันเกิดจากการเรียนรู้การคิด ในสิ่งสร้างสรรค์สำหรับตน ครอบครัวและสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาทั้งในหลักสูตรปริญญาตรีและปริญญาโท รวมทั้งสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาวิจัยการส่งเสริมพัฒนาการและภาวะสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของเด็กวัยก่อนเรียน

3. เพื่อเป็นศูนย์กลางของรูปแบบและข้อมูลข่าวสารทางด้านพัฒนาการและสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. เพื่อเป็นสถานที่ให้บริการในด้านการดูแลและการพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนที่เป็นบุตรของ บุคลากรในมหาวิทยาลัยและประชาชน

การบริหารจัดการ

มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการศูนย์ฯ ฝ่าย วิชาการ วิจัย บริการวิชาการและปฏิบัติการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกุมารแพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล และตัวแทน ผู้ปกครองศูนย์ฯ คณะบดีฝ่ายศูนย์สาธิตทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ขึ้นตรงต่อคณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์

การดำเนินงาน มีดังนี้

1. งานบริการ รับผิดชอบต่อเด็ก จำนวน 4 กลุ่ม

- กลุ่มเด็กเล็ก เด็กอายุ 2 เดือน – 1 ปี สัดส่วนครู : เด็ก 1: 3
- กลุ่มเด็กกลาง เด็กอายุ 1 –2 ปี สัดส่วนครู : เด็ก 1: 6
- กลุ่มเด็กโต เด็กอายุ 2-3 ปี สัดส่วนครู : เด็ก 1: 10
- กลุ่มเด็กเตรียมอนุบาล เด็กอายุ 3 –4 ปี สัดส่วนครู : เด็ก 1: 13

มีการแบ่งสัดส่วนของเด็กต่อพื้นที่และต่อจำนวนผู้ดูแล เป็นไปตามมาตรฐานของศูนย์เด็กเล็ก
นำอยู่ของกรมอนามัย ปัจจุบันมีจำนวนพยาบาลวิชาชีพ 1 คน จำนวนเด็ก 310 คน และจำนวนครูพี่เลี้ยง
32 คน

2. งานส่งเสริมสุขภาพ

- ตรวจสอบสุขภาพประจำวัน
- ประเมินภาวะสุขภาพเด็กปฐมวัย
- ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ทุกเดือน
- ตรวจสอบสุขภาพร่างกาย โดยกุมารแพทย์ ทุก 1 ปี
- ตรวจสอบสุขภาพปากและฟัน โดยทันตแพทย์ ทุก 1 ปี
- ดูแลด้านโภชนาการ

3. ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

- จัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดปี
- ส่งเสริมด้าน IQ EQ MQ
- ส่งเสริมการเรียนรู้รอบด้าน
- จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อการเรียนรู้
- ประเมินพัฒนาการเด็ก
- จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ลอยกระทง ปีใหม่ สงกรานต์

4. ด้านวิชาการ

- ดำเนินการพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในศูนย์ฯ
- ให้คำปรึกษาวิชาการแก่บุคลากรและบุคคลทั่วไป
- ให้บริการวิชาการแก่ผู้สนใจ
- จัดคลินิกให้คำปรึกษาผู้ปกครองแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการเล่นของเด็ก

5. ด้านวิจัย

- ดำเนินการศึกษาวิจัยภายในศูนย์ฯ
- ให้บริการเป็นที่ปรึกษา โครงการวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
- ให้บริการข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก

6. ด้านบริการวิชาการทางสังคม

- จัดโครงการพัฒนาวิชาการแก่นุเคราะห์ศูนย์ฯ
- จัดโครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
- จัดโครงการฝึกอบรม ครูพี่เลี้ยง ให้แก่ผู้ที่สนใจโดยอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ได้รับประกาศนียบัตรหลังการอบรม

ผลการศึกษาสังเกตตามแนวทางการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สภาพการสังเกต	ร้อยละของ การมีกิจกรรมตามเกณฑ์	ผลการสังเกต
ด้านสภาพแวดล้อม	95.2	- ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	100.0	
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ	100.0	
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	100.0	

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีการดำเนินกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.2 เนื่องจากไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย

5. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย มหาวิทยาลัยภาคเหนือ

วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคเหนือ จัดตั้งขึ้นเพื่อการดูแลเด็ก อายุ 3 เดือนถึง 3 ปี ที่ไม่มีภาวะเบี่ยงเบนทางสุขภาพ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพและเป็นสวัสดิการแก่บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย บริหารงาน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะพยาบาลศาสตร์ และหน่วยงานอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัย ตระหนักความสำคัญของการดูแลสุขภาพของเด็กปฐมวัย สร้างพื้นฐานความแข็งแรงด้านร่างกายและอารมณ์ เพื่อให้เด็กมีความสุขแข็งแรง มีความสุข ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว

คณะกรรมการดำเนินงาน

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ปรึกษา

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา ที่ปรึกษา

ประธานกรรมการ

รองประธาน

กรรมการ (จำนวน 6 คน)

ปัจจุบัน มีจำนวนพยาบาลวิชาชีพ 1 คน จำนวนเด็ก 70 คน จำนวนครูพี่เลี้ยง 12 คน

การจัดกลุ่มเด็ก แบ่งเป็น 3 ห้อง ดังนี้

ห้องกระต่ายน้อย : เด็กอายุ 3 เดือน - 10 เดือน มีจำนวน 13 คน

ห้องเพนกวิน : เด็กอายุ 10 เดือน - 1.6 ปี มีจำนวน 18 คน

ห้องหมีพู : เด็กอายุ 1.6 ปี - 3 ปี มีจำนวน 40 คน

การให้บริการ เด็กจะได้รับบริการในด้านต่างๆดังนี้

1.ด้านโภชนาการ

1.1 ศูนย์ฯ มุ่งเน้น ให้เด็กได้รับอาหารที่เหมาะสมกับเด็กตามวัย ถูกหลักอนามัย

1.2 ได้รับนมถูกต้องและเพียงพอกับความต้องการของเด็กตามวัย

2.ด้านสุขภาพอนามัยเด็กภายในศูนย์ฯ จะได้รับการดูแลดังนี้

2.1 ประเมินภาวะสุขภาพร่างกายเด็กทุกวัน

2.2 ดูแลความสุขสบายทั่วไป

2.3 สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดี เช่น การรับประทานอาหารเช้า การทำความสะอาดปาก – ฟัน การล้างมือ การฝึกขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ

2.4 ให้คำแนะนำและตรวจสุขภาพโดยกุมารแพทย์ ทุก 3 เดือน

2.5 ให้คำแนะนำและตรวจสุขภาพฟันและช่องปากโดยทันตแพทย์ทุก 6 เดือน

2.6 กรณีเด็กมีอาการเจ็บป่วยหรือฉุกเฉินให้การดูแลเบื้องต้น หากเด็กมีความเจ็บป่วยมากทางศูนย์ฯ จะโทรแจ้งผู้ปกครอง และส่งเสริมภาวะโภชนาการให้เหมาะสมตามวัย

3.ด้านการเจริญเติบโต

- ชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง / ความยาว ทุกเดือน

4.ด้านพัฒนาการ

4.1 การประเมินพัฒนาการเด็กทุก 3 เดือน

4.2 จัดกิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กครอบคลุมทุกด้าน

- 1) ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหว จังหวะ การเตะบอล การกระโดด การวิ่ง
- 2) ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและความคิดสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมทางด้านศิลปะ ต่างๆ ตัดแปะ การขีดเขียน การปั้นดินน้ำมัน การต่อบล็อก เกมภาพต่อ
- 3) ด้านภาษา เช่น การเล่านิทาน การพูด การออกเสียง การร้องเพลง การเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ การฝึกพูดคำคล้องจอง
- 4) ด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง เช่น การอบรม วินัยและการสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดี, การถอด-ใส่เสื้อผ้า การรับประทานอาหารเช้า การล้างมือ
- 5) กิจกรรมเสริม เช่น การฟังเพลงคลาสสิก ดุวีดีโอสำหรับเด็ก

5. การรายงาน สุขภาพเกี่ยวกับเด็กโดยแจ้งผู้ปกครองเป็นระยะๆ พร้อมข้อเสนอแนะ

6. การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อศูนย์ฯ มีนโยบายการควบคุมและการป้องกันการติดเชื้อ เพื่อให้เด็กปลอดภัยจากการติดเชื้อมากที่สุดศูนย์ฯ จึงงดรับเด็กป่วยด้วยโรคติดเชื้อชั่วคราว จนกว่าจะหาย หรือพ้นระยะแพร่กระจายเชื้อ โดยให้เด็กที่มีอาการต่อไปนึ่งมาศูนย์

6.1 มีไข้สูง (มากกว่า 38.5 องศา)

6.2 ท้องเสีย (1วัน/3ครั้ง)

6.3 มีไข้ ร่วมกับอาการต่างๆเช่น เจ็บคอ มีผื่น

6.4 ตาแดง ขี้ตามากหรือเป็นหนอง

6.5 ตาหรือตัวเหลือง

6.6 ไอรุนแรง

6.7 อาเจียน 2 ครั้งหรือมากกว่าใน 24 ชั่วโมง

6.8 อาการต่างๆที่อยู่ในดุลพินิจของพยาบาลประจำศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

7. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งนี้ เน้นเรื่องการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อศูนย์ฯ มีนโยบายที่ชัดเจนในการควบคุมและการป้องกันการติดเชื้อ เพื่อให้เด็กปลอดภัยจากการติดเชื้อมากที่สุด ศูนย์ฯ จึงงดรับเด็กป่วยด้วยโรคติดเชื้อชั่วคราว จนกว่าจะหายหรือพ้นระยะแพร่กระจายเชื้อ ตัวอย่างของเด็กที่งดมาเมื่อมีอาการต่อไปนี้ เช่น มีไข้สูงมากกว่า 38.5 องศา ท้องเสียมากกว่า 3 ครั้ง/วัน ตาแดง ขี้ตามากหรือเป็นหนอง ไอรุนแรง อาเจียน 2 ครั้งหรือมากกว่าใน 24 ชั่วโมง เป็นต้น

ผลการศึกษาสังเกตตามแนวทางการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ

สภาพการสังเกต	ร้อยละของ การมีกิจกรรมตามเกณฑ์	ผลการสังเกต
ด้านสภาพแวดล้อม	95.2	-ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	100.0	
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ	100.0	
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	100.0	

จากตารางที่ 6 พบว่าด้านสภาพแวดล้อม มีการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.2 เนื่องจากไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย

ผลการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 5 แห่ง สรุปได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัย ทั้ง 5 แห่ง

สภาพการสังเกต	ร้อยละของการมีกิจกรรมตามเกณฑ์					หมายเหตุ
	กลาง 1	กลาง 2	ตะวันออก	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	
ด้านสภาพแวดล้อม	90.5	71.4	90.5	95.2	95.2	-ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย -มุมเสาเป็นเหลี่ยม ไม่มีวัสดุทื่อหุ้ม -บางแห่ง การติดตั้งปลั๊กไฟต่ำ ปิดด้วยเทป
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	100.0	87.5	75.0	100.0	100.0	-ไม่มีการตรวจร่างกายเด็ก ทุก 3 เดือน แต่ตรวจร่างกายพร้อมตรวจฟัน ทุกๆ 6 เดือน -ไม่มีการตรวจร่างกายเบื้องต้นโดยพยาบาลทุกวัน
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-
ด้านบริการอาหารและน้ำ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-
ด้านบุคลากร (ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-
ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ	100.0	100.0	81.8	100.0	100.0	-คณะกรรมการไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ เพราะเบิกจ่ายตามระบบราชการ -ไม่มีนโยบายให้ผู้ปกครองสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หรือการจัดประสบการณ์แก่เด็กโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังไม่มีสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์

จากตารางที่ 7 พบว่าศูนย์เด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 5 แห่งมีสภาพการณ์การปฏิบัติตามเกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกันนัก คือ ไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มร้อยละ 100 เช่น มีศูนย์เด็กเล็กจำนวน 4 แห่งที่ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย นอกจากนี้ บางแห่งติดตั้งปลั๊กไฟไว้ต่ำกว่า 1.50 เมตร แต่ปิดไว้ด้วยเทป บางแห่งไม่มีวัสดุรองมุมเสา บางแห่งไม่พบอุปกรณ์ดับเพลิง

ด้านการส่งเสริมสุขภาพ เป็นอีกด้านหนึ่งที่ศูนย์เด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มร้อยละ 100 เนื่องจากไม่มีการตรวจร่างกายเด็ก ทุก 3 เดือน แต่ตรวจร่างกายพร้อมตรวจฟัน ทุกๆ 6 เดือน และการที่ไม่มีการตรวจร่างกายโดยพยาบาลทุกวันด้วย

สำหรับด้านการบริหารจัดการ มีศูนย์เด็กเล็กเพียงแห่งเดียวที่เบิก-จ่ายตามระบบราชการ จึงไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ และขณะเดียวกันก็ไม่มีนโยบายให้ผู้ปกครองสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หรือการจัดประสบการณ์แก่เด็กโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงไม่มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ได้สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในสถาบันเดียวกันแทน

จากผลของการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในเรื่องเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปรัชญา วิสัยทัศน์ โครงสร้างและการให้บริการนั้น สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน แบ่งตามลักษณะการบริหารจัดการ ออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 รูปแบบเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย ที่มีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ คือศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1

1.2 รูปแบบเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่อยู่ในระดับล่างสุด คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

1.3 รูปแบบเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ภายใต้การดูแลของคณะพยาบาลศาสตร์ ภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีลักษณะของการให้บริการประเภทฝากเลี้ยงกลางวัน คือผู้ปกครองนำบุตรมาฝากเฉพาะเวลากลางวัน เมื่อเย็นลงจะมารับกลับส่งใหม่ในวันรุ่งขึ้น และทุกแห่งมีวัตถุประสงค์และดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ฉบับ พ.ศ.2550-2559

2. รูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน แบ่งตามลักษณะบริการออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เน้นการบริการด้านสุขภาพอนามัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เน้นการศึกษา ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เน้นการบริการด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ ซึ่งทั้ง 4 แห่งนี้ไม่มีห้องแยกเด็กป่วย เนื่องจากมีการตรวจร่างกายเด็กแรกรับทุกเช้า ถ้าพบว่ามีอาการไม่สบาย จะแนะนำผู้ปกครองให้พาไปพบแพทย์ ซึ่งเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่เด็กอื่นๆด้วย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เน้นการศึกษา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตั้งอยู่เลขที่ 4 ถนนมิตรภาพ-หนองคาย มีพื้นที่ประมาณ 150 ไร่ อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 5 กิโลเมตร จัดการศึกษา 9 คณะวิชา โดยมีคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นอาคารที่แยกออกไป แต่อยู่ภายในรั้วมหาวิทยาลัย และมีโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา ซึ่งเจ้าของเดียวกับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพ-หนองคายเช่นเดียวกัน ห่างจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ถูกกำหนดให้เป็นที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2555 เวลา 13.00-16.00 น. มีการสำรวจอาคารเรียนในเขตพื้นที่โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสำหรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะสำรวจประกอบด้วย

1. อาจารย์วีระพงษ์ กุลพันธ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา
2. ดร.จงศิลป์ สุขุมจริยพงศ์	อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์
3. อาจารย์รัฐพล ปัญจอาภรณ์	อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
4. ดร.อุษณีย์ เทพรชัย	อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์

นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันระหว่างพื้นที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเกียรติคุณวิทยากับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โดยพิจารณาตามเกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมเป็นหลัก สำหรับเกณฑ์ด้านอื่นๆเป็นเรื่องของการวางแผนและดำเนินการในเวลาต่อมา ซึ่งเป็นเรื่องที่พิจารณาในภายหลังได้ ผลการสำรวจมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยตามเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ของโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา และมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ลำดับ	เกณฑ์เพื่อพิจารณา	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ร.เกียรติคุณวิทยา
1	ความสะดวกสบายการเดินทางไปศูนย์เด็กฯ	สะดวกมาก เพราะตั้งบนถนนมิตรภาพ ถนนภายในกว้างขวาง	สะดวกมาก เพราะตั้งบนถนนมิตรภาพเช่นกัน แต่ถนนภายในโรงเรียนอาจไม่สะดวก เพราะแคบและทางเข้า-ออกมีทางเดียว
2	ที่ตั้งเป็นสัดส่วน มีขอบเขตชัดเจน ห่างไกลมลภาวะต่างๆ เช่น ฝุ่น เสียงดัง กลิ่น	ที่ตั้งเหมาะสม มลภาวะน่าจะเป็นฝุ่นจากถนนอย่างเดียว แต่แก้ไขได้โดยพิจารณาที่ตั้งให้ไกลถนนใหญ่ และติดเครื่องปรับอากาศ	ไม่เหมาะสมนัก เพราะอาคารแต่ละหลังตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ และบางอาคารอยู่ติดบิมน้ำมัน
3	ตัวอาคาร ชั้นเดียว มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย	สามารถออกแบบให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์	ในโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา มีห้องว่างตามอาคารต่างๆจำนวน 3 ห้อง ดังนี้ 1. อาคารคณะวิศวะฯ เป็นอาคาร 3 ชั้น ชั้น 1 ว่างทั้งชั้น ขนาดห้องประมาณ 20x8 เมตร มีห้องน้ำอยู่ด้านข้างอาคาร บนโคชั้นชั้น 2 อยู่ด้านข้างอาคาร ปัจจุบันเป็นที่เก็บเก้าอี้ซำรูด ด้านนอกหน้าอาคารเป็นพื้นที่โล่ง ครั้งหนึ่งเป็นทางเดินลาดปูน อีกครั้งหนึ่งเป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้และมีสนามหญ้า และตั้งศาลพระภูมิ 2. อาคารเด็กอนุบาล ชั้น 1 เป็นอาคาร 3 ชั้น ชั้น 1 มีห้องว่างขนาดประมาณ 7x6 เมตร จำนวน 1 ห้อง ปัจจุบันเป็นห้องเล่นในร่มของเด็กอนุบาล ไม่มีห้องน้ำ รวมถึงห้องอื่นในชั้น 1 ของอาคารนี้ก็ไม่มีห้องน้ำเช่นกัน 3. อาคารตึกจีน ชั้น 1 เป็นอาคาร 4 ชั้น ชั้น 1 มีห้องว่างขนาดประมาณ 7x8 เมตร ปัจจุบันเป็นห้องสำหรับเก็บของเล่นในร่ม บริเวณด้านหน้าห้องและด้านข้างเป็นสนามหญ้า แต่ด้านหลังติดบิมน้ำมัน
4	มีบริเวณสำหรับจอดรถ	มีจำนวนมาก	มีน้อย
5	มีการปลูกต้นไม้รอบๆศูนย์เด็กฯ	สามารถดำเนินการได้	ปลูกต้นไม้เพิ่มไม่ได้มากนัก เพราะบริเวณถูกจำกัด

ลำดับ	รายการ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ร.เกียรติคุณวิทยา
6	ภายในอาคาร เสากลมมน หากเป็นเหลี่ยมต้องมีวัสดุห่อหุ้มรอบเสา	สามารถออกแบบให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์	<p>1. อาคารตึกวิเศษฯ</p> <p><u>ข้อดี</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่กว้างพอประมาณ สามารถดัดแปลงเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ระดับหนึ่ง แต่ก็อาจยังไม่ได้มาตรฐานทีเดียวนัก 2. มีพื้นที่ด้านหน้าอาคารเป็นที่โล่ง เหมาะสำหรับการดัดแปลงเป็นสนามหญ้าสำหรับเด็ก <p><u>ข้อเสีย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่แคบไปสำหรับการแบ่งเป็นห้องกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีห้องทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น ห้องนอน ห้องเล่น ห้องจัดเตรียมอาหาร ห้องรับประทานอาหาร เป็นต้น 2. ต้องหาพื้นที่สำหรับเก็บโต๊ะเก้าอี้ชั่วคราวใหม่ 3. มีเสียงดังรบกวนการนอนของเด็ก เนื่องจากชั้น 2 ของอาคารนี้เป็นห้องซ้อมดนตรี นักเรียนจะมาซ้อมดนตรีในเวลากลางวัน 4. อาจต้องมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ทั้งเพื่อซื้อของเดิม เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วมเดิม และปรับปรุงให้เป็นห้องน้ำห้องส้วมของเด็กเล็กใหม่ เนื่องจากเด็กเล็กควรมีห้องน้ำห้องส้วมขนาดที่เหมาะสมกับร่างกาย สำหรับค่าใช้จ่ายที่เสียไปจากการซ่อมแซมปรับปรุงนี้ อาจไม่สมดุลกับจำนวนเด็กที่รับได้ <p>2. อาคารตึกอนุบาล ชั้น 1</p> <p><u>ข้อดี</u> มีห้องอยู่แล้ว</p> <p><u>ข้อเสีย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้าใช้ห้องนี้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนต้องหาห้องเล่นในร่มให้เด็กอนุบาลใหม่ ซึ่งไม่มีห้องใดเหมาะสมเท่าห้องนี้ เนื่องจากเด็กอนุบาลเรียนอยู่ชั้น 2 ของอาคารนี้
7	มีช่องทางเดินกว้างขวาง เด็กเดินและวิ่งสะดวกและปลอดภัย		
8	ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้ดี		
9	ปลั๊กไฟติดตั้งอยู่สูงจากพื้นมากกว่า 1.5 เมตร และมีฝาปิดป้องกันเด็กเล่น		
10	โต๊ะ เก้าอี้ ของเล่น และของใช้ มีขนาดเหมาะสม จำนวนเพียงพอสำหรับเด็ก		
11	มีพื้นที่ห้องสำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็กเฉลี่ย 2 ตร.ม/เด็ก 1 คน		
11	มีพื้นที่ห้องสำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็กเฉลี่ย 2 ตร.ม/เด็ก 1 คน		

ลำดับ	รายการ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ร.เกียรติคุณวิทยา
12	พื้นที่ใช้สอยแบ่งเป็นห้องต่างๆเป็นสัดส่วน ได้แก่ ห้องเด็กวัยทารก วัยเตาะแตะ ก่อนวัยเรียน	สามารถออกแบบให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์	<p>2. ขนาดห้องเล็กมาก เมื่อเทียบว่าจะต้องปรับห้องเพื่อทำกิจกรรมหลายๆอย่าง ห้องนี้และบริเวณใกล้เคียงไม่มีห้องน้ำ ไม่มีท่อน้ำ ถ้าจะใช้ห้องนี้จริงต้องเดินท่อน้ำมาจากที่อื่น เพื่อการปรับเป็นห้องน้ำห้องส้วมเด็ก และอ่างล้างต่างๆ ดูโดยรวมแล้วห้องนี้ไม่เหมาะสม</p> <p>3. สิ่งแวดล้อมนอกอาคารไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีสนามหญ้า อยู่ติดถนนมิตรภาพ จะได้รับมลภาวะจากเสียง ฝุ่น ตลอดเวลา และรวมถึงได้รับไอน้ำมัน เนื่องจากอยู่ติดบิมน้ำมัน</p> <p>3. อาคารตึกจีน ชั้น 1</p> <p><u>ข้อดี</u> มีห้องอยู่แล้ว</p> <p><u>ข้อเสีย</u></p> <p>1. ขนาดห้องเล็ก เมื่อเทียบว่าจะต้องมีห้องทำกิจกรรมหลายๆอย่าง ห้องนี้และบริเวณใกล้เคียงไม่มีห้องน้ำเช่นกัน ห้องนี้ก็ไม่ค่อยเหมาะสมนัก</p> <p>2. สิ่งแวดล้อมนอกอาคารไม่เหมาะสมมากๆ คือ อยู่ติดกับบิมน้ำมัน เมื่อเวลามีการเติมน้ำมัน จะมีไอน้ำมันผ่านมา อันตรายต่อสุขภาพมากโดยเฉพาะต่อเด็กเล็กๆ นอกจากนี้ ห้องนี้อยู่ติดถนนมิตรภาพ จะได้รับมลภาวะจากเสียง ฝุ่น ตลอดเวลาด้วย</p>
13	มีการจัดที่พักสำหรับเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน		
14	มีพื้นที่สำหรับการใช้ในการเล่นกลางแจ้ง และทำความสะอาดร่างกายเด็ก พร้อมอุปกรณ์ทำความสะอาดที่จำเป็นและเหมาะสม		
15	มีห้องส้วมที่เหมาะสมกับเด็ก เพียงพอกับการใช้งานของเด็ก มีน้ำสำหรับชำระล้าง มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่ดี		
16	มีถึงขยะที่สะอาด มีฝาปิดมิดชิด อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และมีการจัดเก็บออกจากตัวอาคาร ทุกวัน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี		
17	มีการจัดพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ เพียงพอ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน		

ลำดับ	รายการ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ร.เกียรติคุณวิทยา
18	มีการติดตั้งเครื่องตัดไฟ และอุปกรณ์ดับเพลิงที่พร้อมใช้งาน สายยางหรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ในการดับไฟ และมีช่องทางฉุกเฉินที่สามารถพาเด็กออกนอกสถานศึกษาได้อย่างปลอดภัย	สามารถออกแบบให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์	วันที่ 24 ธันวาคม 2555 เวลา 09.00 -12.00 น. มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญสัมมนา เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบศูนย์สาธิตการพัฒนาก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ถ้าจะจัดตั้งศูนย์พัฒนาก่อนวัยเรียนของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควรจัดตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีความเหมาะสมมากกว่าจัดตั้งในโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา
19	มีพื้นที่ภายนอกเพียงพอเหมาะสมกับจำนวนเด็ก และมีการจัดสรรพื้นที่อย่างชัดเจน สำหรับเป็นสนามเด็กเล่น การเล่นอิสระ และการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน		
20	มีพื้นที่สำหรับจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนให้แก่เด็ก		
21	มีห้องอื่นๆที่จำเป็นต่อการดำเนินการ เช่น สำนักงาน ห้องซักผ้า ห้องเก็บของ เป็นต้น		

จากตารางที่ 8 เห็นได้ว่า โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นที่จัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาก่อนวัยเรียนของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีปัจจัยสิ่งแวดล้อมหลายอย่างไม่เหมาะสมที่จะตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาก่อนวัยเรียน เช่น อยู่ติดบิมน้ำมัน น้ำท่วมถึง ขนาดของห้องที่มีไม่เหมาะสม เป็นต้น

ส่วนที่ 3 รูปแบบของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

กำหนดวันสัมมนา คือวันที่ 24 ธันวาคม 2555 เวลา 9.00 – 12.00 น. มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลทั้งภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 14 คน เข้าร่วมสัมมนา จากมติการสัมมนาเห็นชอบว่า ศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ควรตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สำหรับรูปแบบของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควรมีลักษณะดังนี้

1. ด้านโครงสร้างองค์กร

เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับอธิการบดี แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลมีคณะพยาบาลศาสตร์ ครอบคลุมหมายให้คณะพยาบาลศาสตร์ดูแลศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออก และมหาวิทยาลัยภาคเหนือ

2. ด้านการบริหารจัดการ

2.1 มหาวิทยาลัยต้องมีการกำหนดปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ให้ชัดเจน เพื่อให้ได้มีทิศทางในการดำเนินการ

1) ต้องมีความชัดเจนว่า จัดตั้งเพื่อเป็นสวัสดิการแก่นักศึกษามหาวิทยาลัย หรือจะจัดให้มีการบูรณาการกับงานบริการวิชาการและงานวิจัย หรือรวมถึงอาจเป็นแหล่งฝึกให้แก่นักศึกษา

2) ต้องกำหนดแนวคิดในการดูแลเด็กของศูนย์อย่างชัดเจน คือ จะเน้นดูแลในเรื่องการศึกษาเป็นหลัก หรือเน้นดูแลสุขภาพ หรือดูแลเป็นแบบผสมผสานกันระหว่างการศึกษาและการดูแลสุขภาพ

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดตั้งเพื่อพัฒนาเด็กและเป็น โรงเรียนของเด็ก เพราะฉะนั้นจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม รวมถึงพิจารณาการให้เป็นแหล่งฝึกงานสำหรับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรปฐมวัย)

4) ต้องตระหนักถึงแนวคิดการดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กต้องมีสุขภาพดี พัฒนาการตามวัย อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย

2.2 ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ควรต้องมีความร่วมมือจากสหสาขาวิชาภายในมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยกันดูแล/พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกมิติ เช่น ความร่วมมือจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในการออกแบบอาคารและสถานที่ เป็นต้น

2.3 เมื่อมหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องได้รับการประเมินจาก สมศ. ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดอัตลักษณ์ของศูนย์ฯ

2.4 ควรมีการสร้างสัญลักษณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านโครงสร้างเชิงกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อม

ให้ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ.2549 หมวด 3 เรื่องที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะอาคารของสถานรับเลี้ยงเด็ก ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 84 ก วันที่ 22 สิงหาคม 2549 มีรายละเอียด ดังนี้

หมวด 3

ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะอาคารของสถานรับเลี้ยงเด็ก

ข้อ 18 ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดสถานรับเลี้ยงเด็กให้มีสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) บริเวณที่ตั้งอาคารสถานรับเลี้ยงเด็กต้องไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำ หรือต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม อันอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ไม่อยู่ใกล้บริเวณที่มีมลพิษเกินกว่าที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด หรือบริเวณที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายก๊าซ น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ เว้นแต่มีมาตรการป้องกันการเสี่ยงอันตรายดังกล่าว
- (2) บริเวณที่ตั้งอาคารต้องมีรั้วกั้น มีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่าสองทาง ถ้ามีทางเดียว ประตูต้องกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร แต่ถ้าสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในอาคารหลายชั้น ให้จัดตั้งได้ไม่เกินชั้นที่สอง หากเกินกว่านั้นต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติเหตุของทางราชการที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้มีอำนาจอนุญาต อนุญาตเป็นกรณีไป
- (3) อาคารสถานรับเลี้ยงเด็กต้องมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย เป็นเขตปลอดบุหรี่ มีแสงสว่างทั่วอาคาร โดยมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์ ระดับเสียงภายในอาคารขณะเด็กหลับไม่เกิน 40 เดซิเบล และมีระบบฟอกอากาศหรือระบายอากาศที่เหมาะสม
- (4) ภายในอาคารสถานรับเลี้ยงเด็กต้องมีทางเข้า-ออกอย่างน้อยสองทาง โดยความกว้างและสูงแต่ละทางต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 80 x 200 เซนติเมตร สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากอาคารได้สะดวก ความสูงจากพื้นถึงขอบหน้าต่างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร และพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร พื้นที่หน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้องที่ไม่ติดต่อกับห้องอื่นภายในอาคาร กรณีมีบันได ความกว้างของบันไดต้องไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งบันไดสูงไม่เกิน 15 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร ทุกชั้นบันไดต้องมีราวกั้นคด และลูกทรงสูงไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร มีราวเดี่ยวเหมาะกับเด็กเกาะขึ้นบันได ระยะห่างของลูกทรงต้องไม่เกิน 15 เซนติเมตร และชานพักของบันไดแต่ละช่วงต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ถ้าอาคารมีระเบียง ขอบระเบียงต้องสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร ความกว้างของระเบียงต้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และถ้ามีม้านั่งด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากม้านั่ง ไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร โดยมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยสำหรับเด็ก ดังต่อไปนี้
 - (ก) ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟฟ้าอัตโนมัติภายในอาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก
 - (ข) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงมือถืออย่างน้อยหนึ่งเครื่องในแต่ละชั้นของอาคาร
 - (ค) ปลั๊กไฟต้องสูงจากพื้นห้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่ากำหนดต้องมีฝาปิดที่ปลอดภัย

(5) พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารต้องสะอาดและปลอดภัย มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมรับประทานอาหาร นอน และทำความสะอาดร่างกายแยกจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่פקเด็กป่วยโดยเฉลี่ย 2 ตารางเมตร ต่อเด็กอายุสองปีขึ้นไป จำนวนหนึ่งคน และโดยเฉลี่ย 1.50 ตารางเมตร ต่อเด็กอายุต่ำกว่าสองปี จำนวนหนึ่งคน

(6) จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก ได้แก่ โต้ะ และเก้าอี้ที่มีความปลอดภัย ตู้หรือชั้นวางของ ที่คั้นน้ำสะอาดพร้อมภาชนะ เครื่องชั่งน้ำหนักและที่วัดส่วนสูง

(7) จัดพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมรับประทานอาหาร และนอน แยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องอนุเคราะห์สงเคราะห์ที่ใช้ได้หลายอย่างในพื้นที่เดียวกัน แต่ต่างเวลากัน สามารถปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่และเมื่อจัดพื้นที่เพื่อการใช้สอยแล้ว พื้นที่นั้นต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) บริเวณพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม ซึ่งอาจใช้บริเวณนอกอาคารที่มีพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร ต่อเด็กหนึ่งคน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก มีวัสดุอุปกรณ์ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ส่งเสริมการพัฒนาเรียนรู้ของเด็ก

(ข) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีภาชนะสำหรับเด็กใช้ในการบริโภคด้วยวัสดุที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่มีพิษ และเพียงพอกับจำนวนเด็ก มีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้สะดวก

(ค) บริเวณพื้นที่สำหรับนอน ต้องอยู่ในห้องที่มีความสะดวก และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ในการนอนที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก อากาศถ่ายเทได้สะดวก ตลอดจนให้มีมาตรการป้องกันยุงและแมลง

(ง) บริเวณที่ใช้ทำความสะอาดร่างกาย ต้องจัดให้มีบริเวณสำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร ซึ่งอย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือ ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ พื้นจะต้องไม่ลื่น และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

(จ) บริเวณที่ประกอบอาหาร ต้องห่างจากบริเวณพื้นที่ (ก) (ข) (ค) และ (ง) พอสมควร มีประตูเปิด-ปิด ที่เด็กเข้าไปไม่ได้ มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้างและที่เก็บภาชนะที่ถูกต้องเหมาะสมมีความสะอาดและปลอดภัยด้วย

(ฉ) ห้องส้วม ต้องจัดให้มีห้องส้วมที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับเด็ก มีที่ถ่ายอุจจาระโดยเฉลี่ยหนึ่งต่อเด็กที่มีอายุหนึ่งปีขึ้นไปจำนวนสิบคน โดยฐานส้วมนั้นเด็กต้องสามารถก้าวขึ้นไปได้ง่าย หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่อยู่ในที่ลับตาคน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจใช้ห้องส้วมที่มีอยู่แล้วปรับให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยจัดหาวัสดุเพิ่มเติมเพื่อให้เด็กใช้ได้อย่างปลอดภัย

(ช) บริเวณที่פקเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน โดยมีตู้เก็บยา อุปกรณ์และเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล อยู่ในที่สูงซึ่งพ้นมือเด็กแต่สะดวกต่อการหยิบใช้ และที่פקเด็กป่วยนั้นต้องอยู่ในสายตาผู้เลี้ยงดู หรือผู้รับผิดชอบตลอดเวลาที่เด็กป่วย ในกรณีที่ไม่สามารถจัดห้องפקเด็กป่วยโดยเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่פקเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

4. ด้านการดำเนินงานกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนํ้าอยู่ ของกรมอนามัย ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

- 1 เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน
- 2 เด็กทุกคนแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน
- 3 อาหารที่จัดให้เด็กมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่
- 4 มีการจัดอาหารว่าง ที่มีคุณค่าทางโภชนาการและไม่หวานจัด
- 5 เด็กทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพทุกวัน

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ

- 1 เด็กทุกคนได้รับการประเมินพัฒนาการตามเกณฑ์อายุ โดยผู้ดูแลเด็ก
- 2 มีของเล่นเด็กและหนังสือนิทานเหมาะสมกับวัย มีกิจกรรมการเล่นนิทานอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง
- 3 มีมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง
- 4 ผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก

3. ด้านบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย

- 1 มีสถานที่ เตรียมปรุงอาหารถูกสุขลักษณะ
- 2 น้ำดื่ม น้ำใช้ สะอาด เพียงพอ
- 3 อุปกรณ์และภาชนะใส่อาหารสะอาด และปลอดภัย
- 4 ผักสด ผลไม้ล้างให้สะอาด เนื้อสัตว์ปรุงให้สุก และมีการปกปิดอาหารที่พร้อมบริโภค
- 5 ผู้ประกอบอาหารมีสุขภาพดี แต่งกายสะอาด และสุขอนามัยดี

4. ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย

- 1 บริเวณศูนย์เด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกอาคารสะอาดและปลอดภัย
- 2 ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ
- 3 พื้นที่ใช้สอยจัดเป็นสัดส่วนและเพียงพอ
- 4 เครื่องใช้สำหรับเด็ก สะอาดและเพียงพอ
- 5 ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย
- 6 มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ
- 7 มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอ
- 8 มีการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค
- 9 มีมาตรการความปลอดภัย

5. ด้านบุคลากร

- 1 ผู้ดูแลเด็กทุกคนมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- 2 ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
- 3 มีอัตราส่วนต่อเด็กเหมาะสม

นอกจากนี้ การสัมมนาเสนอให้ตระหนักในความสำคัญของเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้ด้วย ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดีต้องส่งเสริมโรงเรียน คณะผู้สัมมนาเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าจะเป็นผลดีต่อการเรียนในระดับอนุบาลซึ่งมีอยู่แล้วที่โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา เพราะสามารถเชื่อมโยงต่อยอดกันได้อย่างดียิ่ง
2. อาคารที่เหมาะสมที่สุด ควรเป็นอาคารชั้นเดียว
3. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม จึงต้องมีการจัดพื้นที่สำหรับผู้ปกครองด้วย
4. ไม่ควรรับเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปีครึ่ง แต่ถ้าหากมีพยาบาล อาจให้ดูแลเด็กอ่อนได้ หากเปิดรับเด็กอ่อน ในเบื้องต้นเสนอให้รับเฉพาะลูกของบุคลากรก่อน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาเด็กถูกทิ้ง
5. การดูแลป้องกันการติดเชื้อ ต้องใช้มาตรการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวัง ต้องมีการเชื้อภายในบริเวณห้องเด็กเป็นประจำทุกเดือน ของเล่นต้องทำความสะอาดหลังเล่นทุกครั้ง รวมถึงการตรวจคัดกรองเด็กป่วยทุกวัน หากพบเด็กป่วยในระหว่างวัน แนะนำให้ผู้ปกครองมารับกลับบ้าน โดยกำหนดเป็นระเบียบไว้ให้ชัดเจน

6. ให้มองการณ์ไกลโดยตระหนักถึงปัญหาที่อาจพบได้บ่อย เช่น ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาจากการจัดหาครูพี่เลี้ยง หรือปัญหาจากความสะอาดของตัวอาคารและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

7. สถานที่ตั้งศูนย์ ไม่ควรอยู่ในที่คนเดินพลุกพล่าน และควรมีทางเข้า-ออก ทางเดียว เพื่อป้องกันปัญหาเด็กหาย แต่ควรมีความสะดวก

8. ห้องน้ำเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีผนังกันแต่ละห้อง แต่ในลักษณะที่ครูพี่เลี้ยงต้องสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง

9. ประตู ผนังห้องที่ใช้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องไม่ทึบ ควรเป็นกระจก ที่สามารถมองเห็นกัน และเห็นสิ่งแวดล้อมได้